

Sbírka zákonů republiky československé

Částka 10.

Vydár dne 23. března 1957

Cena Kčs 1,50

OBSAH:

(17.—20.) 17. Zákon, kterým se mění a doplňuje zákon č. 103/1951 Sb., o jednotné preventivní a léčebné péči. — 18. Zákon, kterým se mění a doplňuje zákon č. 4/1952 Sb., o hygienické a protiepidemické péči. — 19. Vyhláška o úplném znění zákona č. 103/1951 Sb., o jednotné preventivní a léčebné péči. — 20. Vyhláška o úplném znění zákona č. 4/1952 Sb., o hygienické a protiepidemické péči.

17

Zákon

ze dne 6. března 1957,

kterým se mění a doplňuje zákon č. 103/1951 Sb., o jednotné preventivní a léčebné péči.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Čl. I

Zákon č. 103/1951 Sb., o jednotné preventivní a léčebné péči, ve znění zákonného opatření předsednictva Národního shromáždění č. 64/1955 Sb., se mění a doplňuje takto:

1. § 2 zní:

„Jednotnou preventivní a léčebnou péči plánují, organisují, řídí a kontrolují ministerstvo zdravotnictví a výkonné orgány národních výborů (dále jen „orgány státní zdravotní správy“). Při plnění svých úkolů se tyto orgány v součinnosti s dobrovolnými organizacemi, zejména s Revolučním odborovým hnutím, opírají o nejširší účast pracujících, jimž také náleží přímá kontrola nad prováděním preventivní a léčebné péče.“

2. § 5 zní:

„(1) Jednotná preventivní a léčebná péče zahrnuje zejména preventivní péči, ošetřování v nemoci a při úrazu, pomoc v mateřství, péči

o chrup, pomoc při zmrzačení, zohydění a tělesných vadách, pomoc při neplodnosti a rehabilitaci. Součástí preventivní a léčebné péče je i poskytování léků a léčebných a orthopedických pomůcek. V rámci preventivní a léčebné péče se též rozhoduje o pracovní schopnosti, pokud toto rozhodování nepřísluší jiným orgánům.

(2) Stát poskytuje preventivní a léčebnou péči

a) bezplatně

1. zaměstnancům, osobám jim postaveným na roveň a jejich rodinným příslušníkům,
2. členům výrobních družstev a jejich rodinným příslušníkům,
3. důchodcům a jejich rodinným příslušníkům,
4. všem dětem ve věku do 1 roku v plném rozsahu a ostatním dětem ve věku do 15 let v rozsahu stanoveném zvláštními předpisy,
5. všem ženám, pokud jde o péči poskytovanou v souvislosti s porodem,
6. členům jednotných zemědělských družstev a jejich rodinným příslušníkům, pokud tato družstva uzavřela smlouvu o nemocenském pojištění, v rozsahu a za podmínek stanovených touto smlouvou,

7. členům jednotných zemědělských družstev a jejich rodinným příslušníkům, pokud tato družstva neuzavřela smlouvu o nemocenském pojištění, a jednotlivě hospodářcím rolníkům, spolupracujícím členům jejich rodin a rodinným příslušníkům, jakož i pracovníkům, kteří vykonávají jen příležitostné zaměstnání, při pracovním úrazu (nemoci z povolání),

8. všem občanům, pokud jde o preventivní péči, o léčení aktivní tuberkulózy a pchlavních nemocí a o určité služby při ostatních přenosných nemocech;

b) za úhradu v ostatních případech; jestliže osoby povinné k úhradě nemohou ji nést bez ohrožení vlastní výživy nebo výživy osob, vůči nimž mají vyživovací povinnost, poskytně se preventivní a léčebná péče na účet státní zdravotní správy.

(3) Ministerstvo zdravotnictví může v dohodě se zúčastněnými ústředními orgány rozšířit rozsah preventivní a léčebné péče a okruh osob, jimž se tato péče poskytuje bezplatně, jakož i upravit způsob řízení ve věcech preventivní a léčebné péče a stanovit, kdy se poskytuje náhrada cestovních a jiných výdajů vzniklých při poskytování této péče a kdy a v jaké výši se na určité služby připláci.“

5. § 7 zní:

„Stát poskytuje preventivní a léčebnou péči v územních a závodních zdravotnických zařízeních. Slouží-li zdravotnická zařízení trvale zároveň účelům vysokoškolské lékařské výuky, označují se jako fakultní.“

4. § 11 odst. 1 zní:

„(1) Zařízení preventivní a léčebné péče mohou být v zájmu prohloubení této péče nebo v zájmu hospodárnějšího zvládnutí jejich úkolů účelně sdružována navzájem mezi sebou nebo i s jinými zdravotnickými zařízeními.“

5. Část II včetně nadpisu zní:

„Lázeňská péče

§ 13

Osobám, jejichž zdravotní stav to vyžaduje, může být poskytnuta preventivní a léčebná

péče, při níž se využívá především místních přírodních léčivých zdrojů nebo příznivých klimatických podmínek (lázeňská péče).

§ 14

(1) Náklady lázeňské péče za osoby, kterým se poskytne tato péče bezplatně, uhradují lázeňským zařízením orgány, na jejichž účet se má lázeňská péče poskytovat, pokud zvláštní předpisy nestanoví jinak. Ostatním osobám se poskytuje lázeňská péče za úhradu na jejich vlastní účet; jestliže osoby povinné k úhradě nemohou ji nést bez ohrožení vlastní výživy nebo výživy osob, vůči nimž mají vyživovací povinnost, uhradí náklady lázeňské péče státní zdravotní správa.

(2) Lázeňská péče se provádí výhradně v lázeňských zařízeních státní zdravotní správy, která určí a jejichž správu a provoz upraví ministr zdravotnictví.

§ 15

Ministerstvo zdravotnictví stanoví v dohodě se zúčastněnými ústředními orgány podmínky a způsob poskytování lázeňské péče; může též stanovit, kdy se i mimo případy uvedené v § 14 poskytuje lázeňská péče bezplatně a na čí účet.“

6. V § 16 odst. 1 č. 2 se citace § 5 písm. c) nahrazuje citací § 5 odst. 2.

Čl. II

Ministr zdravotnictví se zmocňuje, aby ve Sbírce zákonů vyhlásil úplné znění zákona č. 103/1951 Sb., o jednotné preventivní a léčebné péči, jak vyplývá z pozdějších předpisů.

Čl. III

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1957; provede jej ministr zdravotnictví v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Zápotocký v. r.

Fierlinger v. r.

Široký v. r.

Plojhar v. r.

18

Zákon

ze dne 6. března 1957,

kterým se mění a doplňuje zákon č. 4/1952 Sb., o hygienické a protiepidemické péči.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Čl. I

Zákon č. 4/1952 Sb., o hygienické a protiepidemické péči, se mění a doplňuje takto:

1. § 4 odst. 2 zní:

„(2) Orgány hygienické a protiepidemické služby jsou

- a) hlavní hygienik republiky Československé, který je v čele hygienické a protiepidemické složky ministerstva zdravotnictví;
- b) hlavní hygienik Slovenska, který je v čele hygienické a protiepidemické složky pověřenectva zdravotnictví;
- c) krajský hygienik;
- d) okresní hygienik.“

2. K § 6 se připojuje odstavec 2, který zní:

„(2) Pokud orgány veterinární zdravotní služby ministerstva zemědělství a lesního hospodářství vykonávají běžný a provozní hygienický dozor na zpracování, skladování, úchovu a přepravu poživatin živočišného původu, mají povinnosti a práva orgánů hygienické a protiepidemické služby.“

3. § 7 odst. 1 zní:

„(1) Posudky o normách a standardech podle § 5 odst. 1 č. 2 písm. d) a odst. 2 podává a účinnost a nezávadnost ser, vakcin a bakteriálních přípravků před jejich uvedením do oběhu kontroluje výhradně hlavní hygienik republiky Československé. Směrnice podle § 5 odst. 1 č. 1 a závazné posudky podle § 5 odst. 1 č. 2 písm. b) a odst. 2 ve věcech, které mají širší než krajský význam, vydává hlavní hygienik republiky Československé a pro Slovensko hlavní hygienik Slovenska. Závazné posudky podle § 5 odst. 1 č. 2 písm. b) a

odst. 2 ve věcech krajského významu vydává krajský hygienik a ve věcech okresního a místního významu okresní hygienik.“

4. § 9 odst. 1 a 2 zní:

„(1) Hlavního hygienika republiky Československé ustanovuje a odvolává vláda na návrh ministra zdravotnictví, hlavního hygienika Slovenska sbor pověřenců na návrh pověřence zdravotnictví. Ustanovování a odvolávání krajských a okresních hygieniků se řídí předpisy o ustanovování a zprošťování zaměstnanců výkonných orgánů rad národních výborů.

(2) Hlavnímu hygienikovi pomáhá v plnění jeho úkolů poradní sbor, který zřídí a jehož členy jmenuje na návrh hlavního hygienika ministr (pověřenec) zdravotnictví.“

5. § 16 odst. 4 zní:

„(4) Ustanovení odstavců 1 a 2 platí obdobně také pro provádění hygienické a protiepidemické péče v oboru ministerstva vnitra, pokud jde o ozbrojené složky, a v oboru ministerstva dopravy, pokud jde o železnice; součinnost jejich orgánů s orgány hygienické a protiepidemické služby při provádění tohoto zákona upraví ministerstva zdravotnictví, vnitra a dopravy.“

Čl. II

Ministr zdravotnictví se zmocňuje, aby ve Sbírce zákonů vyhlásil úplné znění zákona č. 4/1952 Sb., o hygienické a protiepidemické péči, jak vyplývá z pozdějších předpisů.

Čl. III

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provedou jej ministři zdravotnictví, vnitra, dopravy a zemědělství a lesního hospodářství.

Zápotocký v. r.
Fierlinger v. r.
Široký v. r.
Plojhar v. r.
Barák v. r.
Pospíšil v. r.
Bakufa v. r.

19

Vyhláška ministra zdravotnictví

ze dne 8. března 1957

o úplném znění zákona č. 103/1951 Sb.,
o jednotné preventivní a léčebné péči.

Podle čl. II. zákona č. 17/1957 Sb. vyhlá-
šuji v příloze úplné znění zákona č. 103/1951
Sb., o jednotné preventivní a léčebné péči, jak
vyplývá z pozdějších předpisů.

Plojhar v. r.

Příloha vyhlášky č. 19/1957 Sb.**Zákon**

ze dne 19. prosince 1951 č. 103 Sb.,

o jednotné preventivní a léčebné péči,
ve znění vyplývajícím z pozdějších předpisů.

Národní shromáždění republiky Českoslo-
venské usneslo se na tomto zákoně:

Část I

**Organisace a provádění preventivní a léčebné
péče**

Úkoly preventivní a léčebné péče

§ 1

Stát poskytuje zdravotní péči preventivní
a léčebnou jednotně tak, aby zabezpečil ply-
nulou, soustavnou a hodnotnou péči o člově-
ka, zaměřenou přednostně na pracující a na
zajištění zdravého rozvoje nové generace.

§ 2

Jednotnou preventivní a léčebnou péči plá-
nují, organisují, řídí a kontrolují ministerstvo
zdravotnictví a výkonné orgány národních
výborů (dále jen „orgány státní zdravotní
správy“). Při plnění svých úkolů se tyto or-
gány v součinnosti s dobrovolnými organisa-
cemi, zejména s Revolučním odborovým hnu-
tím, opírají o nejširší účast pracujících, jimž
také náleží přímá kontrola nad prováděním
preventivní a léčebné péče.

§ 3

Orgány státní zdravotní správy a pracovníci
v zařízeních preventivní a léčebné péče jsou
povinni soustavně zvyšovat zdravotní úroveň
lidu a plnit všechny své úkoly svědomitě a
v souladu s poznatky vědy u vědomí významu
péče o zdraví člověka pro neustálý rozvoj
výrobních sil.

§ 4

Orgány státní zdravotní správy jsou oprávně-
ny činit všechna opatření potřebná k za-
jištění preventivní a léčebné péče; mohou
zejména nařídit:

- a) povinné zdravotní prohlídky obyvatelstva
a diagnostické zkoušky,
- b) povinné hlášení určitých nemocí nebo ji-
ných skutečností významných s hlediska
zajištění preventivní a léčebné péče,
- c) provádění hromadných preventivních a lé-
čebných opatření, jakož i opatření proti-
epidemických,
- d) povinné léčení určitých nemocí.

§ 5

(1) Jednotná preventivní a léčebná péče
zahrnuje zejména preventivní péči, ošetřování
v nemoci a při úrazu, pomoc v mateřství, péči
o chrup, pomoc při zmrzačení, zohyždění a
tělesných vadách, pomoc při neplodnosti a
rehabilitaci. Součástí preventivní a léčebné
péče je i poskytování léků a léčebných a
orthopedických pomůcek. V rámci preventivní
a léčebné péče se též rozhoduje o pracovní
schopnosti, pokud toto rozhodování nepřísluší
jiným orgánům.

(2) Stát poskytuje preventivní a léčebnou
péči

a) bezplatně

1. zaměstnancům, osobám jim postaveným
na roveň a jejich rodinným příslušní-
kům,
2. členům výrobních družstev a jejich ro-
dinným příslušníkům,
3. důchodcům a jejich rodinným přísluš-
níkům,

4. všem dětem ve věku do 1 roku v plném rozsahu a ostatním dětem ve věku do 15 roků v rozsahu stanoveném zvláštními předpisy,
 5. všem ženám, pokud jde o péči poskytovanou v souvislosti s porodem,
 6. členům jednotných zemědělských družstev a jejich rodinným příslušníkům, pokud tato družstva uzavřela smlouvu o nemocenském pojištění, v rozsahu a za podmínek stanovených touto smlouvou,
 7. členům jednotných zemědělských družstev a jejich rodinným příslušníkům, pokud tato družstva neuzavřela smlouvu o nemocenském pojištění, a jednotlivě hospodářcím rolníkům, spolupracujícím členům jejich rodin a rodinným příslušníkům, jakož i pracovníkům, kteří vykonávají jen příležitostné zaměstnání, při pracovním úrazu (nemoci z povolání),
 8. všem občanům, pokud jde o preventivní péči, o léčení aktivní tuberkulózy a pohlavních nemocí a o určité služby při ostatních přenosných nemocech;
- b) za úhradu v ostatních případech; jestliže osoby povinné k úhradě nemohou ji nést bez ohrožení vlastní výživy nebo výživy osob, vůči nimž mají vyživovací povinnost, poskytne se preventivní a léčebná péče na účet státní zdravotní správy.

(3) Ministerstvo zdravotnictví může v dohodě se zúčastněnými ústředními orgány rozšířit rozsah preventivní a léčebné péče a okruh osob, jimž se tato péče poskytuje bezplatně, jakož i upravit způsob řízení ve věcech preventivní a léčebné péče a stanovit, kdy se poskytuje náhrada cestovních a jiných výdajů vzniklých při poskytování této péče a kdy a v jaké výši se na určité služby připlácí.

§ 6

Zdravotní obvody

Poskytování základní preventivní a léčebné péče je organisováno podle zdravotních obvodů, jejichž vymezení provedou příslušné

výkonné orgány národních výborů podle směrnic ministerstva zdravotnictví.

Výkonná zařízení

§ 7

Stát poskytuje preventivní a léčebnou péči v územních a závodních zdravotnických zařízeních. Slouží-li zdravotnická zařízení trvale zároveň účelům vysokoškolské lékařské výuky, označují se jako fakultní.

§ 8

Všechna zařízení preventivní a léčebné péče zřizují a provozují, pokud tento zákon nestanoví jinak, orgány státní zdravotní správy.

§ 9

Závody jsou povinny ze svých prostředků zřizovat a udržovat závodní zařízení pro preventivní a léčebnou péči o své pracující. Náklady na tato zařízení se hradí z prostředků závodu s výjimkou věcných nákladů na vybavení závodních zařízení zdravotnickými přístroji a nástroji a na udržování těchto přístrojů a nástrojů, na zásobení zdravotnickými potřebami, a osobních nákladů na pracovníky pro zdravotnický provoz, které nesou orgány státní zdravotní správy.

§ 10

Ministr zdravotnictví může dát v dohodě s věcně příslušným ministrem socialistickým právníkům osobám souhlas k tomu, aby za obdobných podmínek jako závody zřizovaly a udržovaly jednotlivá zařízení preventivní a léčebné péče.

§ 11

(1) Zařízení preventivní a léčebné péče mohou být v zájmu prohloubení této péče nebo v zájmu hospodárnějšího zvládnutí jejich úkolů účelně sdružována navzájem mezi sebou nebo i s jinými zdravotnickými zařízeními.

(2) Všechna zařízení preventivní a léčebné péče jsou podřízena národním výborům a jejich výkonným orgánům nebo vzhledem k jejich významu přímo ministerstvu zdravotnictví.

§ 12

Osobní a věcná pomoc

(1) Nelze-li zajistit plnění naléhavých úkolů preventivní a léčebné péče prostředky k tomu určenými, může okresní národní výbor nebo jeho výkonný orgán uložit nutnou osobní a věcnou pomoc, zejména pro zajištění dopravy a spojení. Je-li však ohrožen život, je povinen poskytnout potřebnou pomoc každý i bez vyzvání okresního národního výboru nebo jeho výkonného orgánu.

(2) Náhradu za ztrátu na odměně za práci a za skutečnou škodu na věcech, které vznikly plněním povinnosti podle odstavce 1, poskytne příslušný výkonný orgán okresního národního výboru.

Část II

Lázeňská péče

§ 13

Osobám, jejichž zdravotní stav to vyžaduje, může být poskytnuta preventivní a léčebná péče, při níž se využívá především místních přírodních léčivých zdrojů nebo příznivých klimatických podmínek (lázeňská péče).

§ 14

(1) Náklady lázeňské péče za osoby, kterým se poskytne tato péče bezplatně, uhradují lázeňským zařízením orgány, na jejichž účet se má lázeňská péče poskytovat, pokud zvláštní předpisy nestanoví jinak. Ostatním osobám se poskytuje lázeňská péče za úhradu na jejich vlastní účet; jestliže osoby povinné k úhradě nemohou ji nést bez ohrožení vlastní výživy nebo výživy osob, vůči nimž mají vyživovací povinnost, uhradí náklady lázeňské péče státní zdravotní správa.

(2) Lázeňská péče se provádí výhradně v lázeňských zařízeních státní zdravotní správy, která určí a jejichž správu a provoz upraví ministr zdravotnictví.

§ 15

Ministerstvo zdravotnictví stanoví v dohodě se zúčastněnými ústředními orgány podmínky a způsob poskytování lázeňské péče;

může též stanovit, kdy se i mimo případy uvedené v § 14 poskytuje lázeňská péče bezplatně a na čí účet.

Část III

Ustanovení prováděcí, přechodná a závěrečná

§ 16

(1) Ministr zdravotnictví se zmocňuje, aby vydával podrobné předpisy k provedení části I, zejména aby

1. podrobně upravil poskytování preventivní a léčebné péče a provádění posudkové služby, a to pokud jde o zaměstnance, v dohodě s Ústřední radou odborů,

2. stanovil v dohodě s ministrem-předsedou státního úřadu plánovacího a ministrem financí způsob a výši úhrady za péči poskytovanou podle ustanovení § 5 odst. 2,

3. vydal v dohodě s Ústřední radou odborů podrobné předpisy o poskytování základní preventivní a léčebné péče ve zdravotních obvodech,

4. vydal podrobné předpisy o úkolech jednotlivých druhů zařízení, o jejich vnitřním členění a jejich provozu,

5. vydal v dohodě s ministrem vnitra podrobné předpisy o správě jednotlivých zařízení a jejich účelném sdružování,

6. stanovil normy osobního a věcného vybavení a spotřební normy v zařízeních,

7. stanovil v dohodě s Ústřední radou odborů, která zařízení jsou závody povinny podle svého druhu, rozsahu a významu zřizovat a udržovat (normy preventivní a léčebné péče o pracující v závodech), a v dohodě s příslušnými ministry blíže určil, jak mají být rozděleny náklady na provoz těchto zařízení mezi závody a orgány státní zdravotní správy,

8. vydal v dohodě s ministrem financí a Ústřední radou odborů směrnice pro poskytování náhrad podle § 12 odst. 2,

9. přizpůsobil dosavadní síť zdravotnických zařízení organizaci podle tohoto zákona.

(2) Podrobné předpisy k provedení části I v oboru ministerstva dopravy, pokud jde o preventivní a léčebnou péči na železnicích,

a v oboru ministerstva vnitra vydají a potřebné odchylky stanoví příslušní ministři v dohodě s ministrem zdravotnictví; jsou oprávněni zejména stanovit, že zařízení preventivní a léčebné péče zřizují a provozují orgány v oboru jejich působnosti.

(3) Vláda upraví nařízením podmínky a rozsah poskytování preventivní a léčebné péče poživatelům důchodů podle zákona č. 164/1946 Sb., o péči o vojenské a válečné poškozeny a oběti války a fašistické persekuce, a jiným osobám, na které se vztahuje uvedený zákon.

§ 17

(1) Dnem 1. ledna 1952 přecházejí do vlastnictví státu bez náhrady nemovitě i movitě věci Ústřední národní pojišťovny, které slouží nebo jsou určeny výhradně nebo převážně zdravotnickým účelům, s výjimkou věcí, které slouží nebo jsou určeny k provádění zvláštní léčebné péče.

(2) Ministr zdravotnictví v dohodě s Ústřední radou odborů určí, který majetek přechází podle ustanovení odstavce 1 do vlastnictví státu, a stanoví případné odchylky.

(3) Do vlastnictví státu přecházejí dnem 1. ledna 1952 za náhradu také nemovitosti, které nejsou ve vlastnictví Ústřední národní pojišťovny, ale slouží výhradně nebo převážně k provozu ambulatorií nebo zdravotnických středisek.

(4) Pro převzetí majetku uvedeného v odstavcích 1 a 3 platí ustanovení části I zákona č. 185/1948 Sb., o zestátnění léčebných a ošetrovacích ústavů a o organizaci státní ústavní léčebné péče.

(5) Movitě věci, které jsou částí majetkových podstat národních podniků a slouží nebo jsou určeny pro zdravotnický provoz závodních zařízení v rozsahu odpovídajícím ustanovení § 9, převede příslušný ministr do pravomoci ministra zdravotnictví, který o tomto majetku učiní potřebná opatření v oboru vlastní působnosti.

§ 18

Opatření učiněná ve shodě s ustanoveními tohoto zákona před jeho účinností platí jako opatření učiněná k jeho provedení.

§ 19

(1) Zrušují se všechny předpisy, které se vztahují na věci upravené tímto zákonem, zejména

1. zákon č. 68/1870 ř. z., o organizaci veřejné služby zdravotní, a předpisy vydané podle něho,
2. zák. čl. XIV/1876, o uspořádání veřejného zdravotnictví, a předpisy vydané podle něho,
3. zákon č. 332/1920 Sb., jímž stát přejímá výkony zdravotně policejní, ve znění zákona č. 236/1922 Sb., a předpisy vydané podle něho,
4. vládní nařízení č. 279/1942 Sb., o veřejném zdravotnictví, ve znění vládního nařízení č. 188/1944 Sb., a předpisy vydané podle něho,
5. ustanovení §§ 27 až 31 a § 59 zákona č. 164/1946 Sb.,
6. zákon č. 49/1947 Sb., o poradenské zdravotní péči, a předpisy vydané podle něho,
7. ustanovení zákona č. 99/1948 Sb., o národním pojištění, ve znění zákona č. 269/1949 Sb., a předpisů vydaných podle něho, pokud se vztahují na věci upravené tímto zákonem,
8. ustanovení části II zákona č. 185/1948 Sb.,
9. vládní nařízení č. 49/1949 Sb., o správě státních léčebných a ošetrovacích ústavů.

(2) Do vydání předpisů podle tohoto zákona se postupuje přiměřeně podle předpisů dosavadních, pokud neodporují tomuto zákonu.

§ 20

Ustanovení tohoto zákona se nevztahují na preventivní a léčebnou péči v oboru ozbrojených sil; její obdobnou úpravu podle zásad tohoto zákona provedou příslušní ministři.

§ 21

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1952;*) provede jej ministr zdravotnictví v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

*) Změny provedené zákonným opatřením předsednictva Národního shromáždění č. 64/1955 Sb., o změně a doplnění zákona č. 103/1951 Sb., o jednotné preventivní a léčebné péči, nabyly účinnosti dnem 29. prosince 1955 a změny provedené zákonem č. 17/1957 Sb. dnem 1. ledna 1957.

20

Vyhláška ministra zdravotnictví

ze dne 8. března 1957

**o úplném znění zákona č. 4/1952 Sb.,
o hygienické a protiepidemické péči.**

Podle čl. II. zákona č. 18/1957 Sb. vyhlašuji v příloze úplné znění zákona č. 4/1952 Sb., o hygienické a protiepidemické péči, jak vyplývá z pozdějších předpisů.

Plojhar v. r.

Příloha vyhlášky č. 20/1957 Sb.**Zákon**

ze dne 28. března 1952 č. 4 Sb.,

**o hygienické a protiepidemické péči,
ve znění vyplývajícím z pozdějších předpisů.**

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Část I

Účel a úkoly hygienické a protiepidemické péče

§ 1

Ústavou zaručené právo lidu na ochranu zdraví zajišťuje stát především péčí o to, aby prostředí, v němž člověk žije a pracuje, i ostatní podmínky jeho života byly po zdravotní stránce co nejpříznivější. Touto hygienickou a protiepidemickou péčí bojuje proti vzniku a šíření nemocí a napomáhá tak zdravému vývoji lidu, rozvoji jeho tvůrčích sil a zvyšování produktivity práce.

§ 2

Hygienická a protiepidemická péče spočívá hlavně

- a) v péči o zdravotně příznivý stav vzduchu, vody, půdy, obytných i jiných budov a zařízení a veřejně přístupných míst,
- b) v péči o zdravotně příznivé pracovní podmínky člověka, zvláště o ochranu jeho

zdraví při práci před nepříznivými účinky pracovního prostředí a procesu a před nemocemi z povolání,

- c) v péči o zdravé výchovné prostředí a o jiné zdravotně příznivé podmínky vývoje školní mládeže,
- d) v péči o to, aby se lidu dostávalo za správných podmínek zdravotně nezávadných požívatin s potřebnou biologickou hodnotou, jakož i zdravotně nezávadných předmětů běžného užívání,
- e) ve zvláštních ochranných opatřeních proti vzniku a šíření přenosných nemocí.

§ 3

(1) K dosažení účelu hygienické a protiepidemické péče je každý, kdo může svou činností ovlivnit životní podmínky povinen činit všechna potřebná hygienická a protiepidemická opatření nebo podrobit se jejich provedení; při tom je též povinen vyžádat si v případech stanovených tímto zákonem anebo předpisy podle něho vydanými závazný posudek orgánů hygienické a protiepidemické služby.

(2) V zájmu účinného boje proti přenosným nemocem je povinen každý, komu to bude uloženo předpisy vydanými podle tohoto zákona nebo příslušnými orgány, provádět potřebná zvláštní protiepidemická opatření nebo podrobit se jejich provedení; zejména je povinen hlásit onemocnění, podezření z onemocnění a úmrtí přenosnou nemocí, podrobit se očkování, léčení a izolaci a provádět desinfekci nebo podrobit se jejímu provedení.

(3) Pokud ke zdoání a zamezení přenosných nemocí nestačí prostředky k tomu určené, je zásadně každý povinen podle svých sil poskytovat potřebnou osobní a věcnou pomoc.

Část II

Orgány hygienické a protiepidemické služby

§ 4

(1) V zájmu zajištění soustavné a účinné hygienické a protiepidemické péče se zřizují orgány hygienické a protiepidemické služby.

(2) Orgány hygienické a protiepidemické služby jsou

- a) hlavní hygienik republiky Československé, který je v čele hygienické a protiepidemické složky ministerstva zdravotnictví;
- b) hlavní hygienik Slovenska, který je v čele hygienické a protiepidemické složky pověřenectva zdravotnictví;
- c) krajský hygienik;
- d) okresní hygienik.

(3) Nadřízený hygienik řídí práci podřízených hygieniků a dává jim příkazy a pokyny.

§ 5

(1) Orgány hygienické a protiepidemické služby

1. vydávají podle tohoto zákona a předpisů podle něho vydaných v oboru hygienické a protiepidemické péče podrobné směrnice závazné pro všechny podniky, zařízení i jednotlivé osoby;
2. dozírají na dodržování hygienických a protiepidemických předpisů; zejména dozírají
 - a) na provádění opatření k ochraně vzduchu, vody a půdy před znečištěním látkami škodlivými lidskému zdraví,
 - b) na zachovávání hygienických předpisů při stanovení stavebních obvodů a při plánování, projektování a provádění výstavby a všech úprav sídlišť a obcí a novostaveb, přestaveb, nástaveb a stavebnic; změn (dále jen „staveb“) závodů, veřejných i obytných budov, pozemních, vodních a jiných objektů a zařízení,
 - c) na hygienický stav veřejných i obytných budov, prostranství, závodů a hospodářských, dopravních, výchovných, zdravotnických a jiných zařízení,
 - d) na to, zda se všem dostává zdravotně nezávadných poživatin a předmětů běžného užívání; dozírají zejména i na to, aby jakostní a technické normy a standardy poživatin a průmyslových výrobků, které mohou mít vliv na lidské zdraví, odpovídaly hygienickým předpisům a požadavkům;

3. kontrolují účinnost a nezávadnost ser, vakcín a bakteriálních přípravků;

4. planují a provádějí opatření proti vzniku a šíření přenosných nemocí, nemocí z povolání a nemocí, jejichž vznik nebo šíření jsou důsledkem porušování hygienických předpisů a požadavků; zajišťují soustavnou evidenci přenosných nemocí;

5. řídí hygienickou a protiepidemickou službu při organisované přepravě osob;

6. plánují a provádějí opatření sledující zdravotní ochranu státních hranic;

7. usměrňují hygienickou a protiepidemickou činnost všech zdravotnických zařízení;

8. účastní se řízení zdravotně osvětové práce na poli hygienické a protiepidemické péče.

(2) Bez kladného posudku orgánů hygienické a protiepidemické služby nelze pořídit směrné ani podrobné územní plány, stanovit stavební obvody a zastavovací plány nebo udělit povolení ke stavbám uvedeným v odstavci 1 č. 2 písm. b), ani stanovit normy a standardy uvedené v odstavci 1 č. 2 písm. d).

§ 6

(1) Plníce úkoly uvedené v § 5, jsou orgány hygienické a protiepidemické služby oprávněny a povinny

1. vstupovat do všech závodů, úřadů, ústavů, zařízení a objektů, odebírat v potřebném množství a rozsahu vzorky pro vyšetření a požadovat potřebné doklady a údaje;

2. udílet odpovědným vedoucím závodů, úřadů, ústavů a zařízení i jednotlivým osobám závazné pokyny pro provádění hygienických a protiepidemických opatření;

3. činit tato opatření:

a) nařídit vyřazení osob, jejichž zdravotní stav může ohrozit jiné osoby, z jistých činností,

b) zakázat skladování, úchovu, oběh a spotřebu zdravotně závadných poživatin a jiných výrobků a nařídit jejich zničení nebo použití pro jiné účely.

(2) Pokud orgány veterinární zdravotní služby ministerstva zemědělství a lesního hospodářství vykonávají běžný a provozní hygienický dozor na zpracování, skladování, úchovu a přepravu poživatin živočišného původu, mají povinnosti a práva orgánů hygienické a protiepidemické služby.

§ 7

(1) Posudky o normách a standardech podle § 5 odst. 1 č. 2 písm. d) a odst. 2 podává a účinnost a nezávadnost ser, vakcín a bakteriálních přípravků před jejich uvedením do oběhu kontroluje výhradně hlavní hygienik republiky Československé. Směrnice podle § 5 odst. 1 č. 1 a závazné posudky podle § 5 odst. 1 č. 2 písm. b) a odst. 2 ve věcech, které mají širší než krajský význam, vydává hlavní hygienik republiky Československé a pro Slovensko hlavní hygienik Slovenska. Závazné posudky podle § 5 odst. 1 č. 2 písm. b) a odst. 2 ve věcech krajského významu vydává krajský hygienik a ve věcech okresního a místního významu okresní hygienik.

(2) Oprávnění uvedená v § 6 odst. 1 náleží též odborným pracovníkům příslušných hygienicko-epidemiologických stanic (§ 11).

§ 8

Jestliže všechna opatření orgánů hygienické a protiepidemické služby nestačila k odstranění hygienických nebo epidemiologických závad, má ministr zdravotnictví právo po předchozím upozornění příslušného ministra nařídit zastavení stavby nebo výroby anebo zakázat užívání nebo provoz závodu, zařízení nebo jiného objektu až do zjednání nápravy.

§ 9

(1) Hlavního hygienika republiky Československé ustanovuje a odvolává vláda na návrh ministra zdravotnictví, hlavního hygienika Slovenska sbor pověřenců na návrh pověřence zdravotnictví. Ustanovování a odvolávání krajských a okresních hygieniků se řídí předpisy o ustanovování a zprošťování zaměstnanců výkonných orgánů rad národních výboru.

(2) Hlavnímu hygienikovi pomáhá v plnění jeho úkolů poradní sbor, který zřídí a jehož členy jmenuje na návrh hlavního hygienika ministr (pověřenec) zdravotnictví.

(3) Krajský (okresní) hygienik je podřízen krajskému (okresnímu) národnímu výboru a jeho výkonným orgánům. Jeho rozhodnutí a opatření podle § 5 odst. 1 č. 2 a 3 a odst. 2 a § 6 odst. 1 č. 5 může měnit a rušit rada národního výboru jen po slyšení nadřízeného hygienika.

§ 10

(1) Orgány hygienické a protiepidemické služby vykonávají svou působnost v úzké součinnosti s ostatními zúčastněnými zdravotnickými orgány a zařízeními, a pokud jde o péči o zdravotně příznivé pracovní podmínky, projednají věc před svým rozhodnutím s příslušnými orgány inspekce práce.

(2) Všechny úřady (orgány), podniky, zařízení a organizace jsou povinny napomáhat orgánům hygienické a protiepidemické služby při plnění jejich úkolů.

(3) Orgány hygienické a protiepidemické služby jsou povinny zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se dověděly při výkonu své působnosti, a zejména dbát předpisů o zachovávání státního, hospodářského a služebního tajemství.

Část III

Výkonná zařízení.

§ 11

(1) Orgány hygienické a protiepidemické služby mají pro plnění svých úkolů výkonná hygienická a protiepidemická zařízení, a to

- a) ústřední (oblastní) výzkumné ústavy v oboru hygieny, v oboru epidemiologie a v oboru mikrobiologie, které jsou zařízeními ministerstva (pověřenectva) zdravotnictví,
- b) krajské výzkumné ústavy a krajské a okresní hygienicko-epidemiologické stanice, které jsou zařízeními příslušného národního výboru.

(2) Vyžadují-li toho potřeby hygienické a protiepidemické péče, mohou být zřízeny pobočky těchto zařízení.

§ 12

(1) Ústřední ústavy zřizuje ministr zdravotnictví na návrh hlavního hygienika. Krajské ústavy a krajské a okresní stanice zřizuje příslušný výkonný orgán národního výboru podle směrnic ministra zdravotnictví.

(2) Ústavy a stanice se člení podle zásad účelné dělby práce na odborné složky. V čele jednotlivých ústavů a stanic je ředitel. Ředitele ústavu ustanovuje a odvolává ministr zdravotnictví na návrh hlavního hygienika. Ředitelem krajské stanice je krajský hygienik, ředitelem okresní stanice okresní hygienik.

(3) Ministerstvo zdravotnictví stanoví v dohodě s ministerstvy vnitra a financí úkoly ústavů a stanic, normy jejich osobního a věcného vybavení a upraví jejich správu, vnitřní členění a provoz.

Část IV.

Společná a závěrečná ustanovení

§ 13

(1) Náklady na některá zvláštní protiepidemická opatření, zejména na nařízené očkování, na ústavní izolaci a na desinfekci ohniska nákazy, nese stát. Náklady na ostatní hygienická a protiepidemická opatření, i když byla nařízena nebo provedena z úřední moci, nese zpravidla ten, jehož osoby nebo věci se opatření týká. Příslušný výkonný orgán okresního národního výboru může z důvodů zvláštního zřetele poskytnout podporu na úhradu takových nákladů.

(2) Byly-li hygienickým a epidemiologickým šetřením nebo zkoumáním zjištěny hygienické nebo epidemiologické závady, lze náhradu nákladů takového šetření nebo zkoumání uložit přiměřeně podle ustanovení odstavce 1 druhé věty.

(3) Podrobnější úpravu provede ministerstvo zdravotnictví v dohodě s ministerstvy vnitra a financí.

§ 14

(1) Za škodu způsobenou provedením hygienických a protiepidemických opatření, ačli nejde o ušlý pracovní výdělek, se náhrada neposkytuje, ani když tato opatření byla nařízena. Příslušný výkonný orgán okresního národního výboru může z důvodů zvláštního zřetele poskytnout podporu ke krytí takové škody.

(2) Za vzorky odebrané pro účely hygienického a epidemiologického šetření a zkoumání nepřisluší náhrada.

(3) Podrobnější úpravu provede ministerstvo zdravotnictví v dohodě s ministerstvy vnitra a financí.

§ 15

Ministr zdravotnictví se zmocňuje, aby vydal předpisy pro jednotlivé úseky hygienické a protiepidemické péče a k provedení tohoto zákona.

§ 16

(1) Hygienickou a protiepidemickou službu v branné moci provádějí příslušné vojenské orgány. Je-li třeba hygienických a protiepidemických opatření obecné povahy nebo jejich jednotného provádění, postupují vojenské orgány v úzké součinnosti s orgány hygienické a protiepidemické služby.

(2) Jde-li o zamezení vzniku a šíření přenosných nemocí, učiní vojenské orgány v oboru své působnosti nutná opatření v souladu s obecnými opatřeními, nařízenými orgány hygienické a protiepidemické služby pro civilní obyvatelstvo.

(3) Součinnost vojenských orgánů a orgánů hygienické a protiepidemické služby při provádění tohoto zákona upraví ministerstva zdravotnictví a národní obrany.

(4) Ustanovení odstavců 1 a 2 platí obdobně také pro provádění hygienické a protiepidemické péče v oboru ministerstva vnitra, pokud jde o ozbrojené složky, a v oboru ministerstva dopravy, pokud jde o železnice; součinnost jejich orgánů s orgány hygienické a protiepidemické služby při provádění tohoto zákona upraví ministerstva zdravotnictví, vnitra a dopravy.

§ 17

(1) Zrušují se všechna ustanovení, která se vztahují na věci upravené tímto zákonem.

(2) Do vydání předpisů podle tohoto zákona se přiměřeně postupuje podle předpisů dosavadních, pokud neodporují tomuto zákonu.

§ 18

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. dubna 1952;*) provede jej ministr zdravotnictví v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

*) Změny provedené zákonem č. 18/1957 Sb. nabývají účinnosti dnem 23. března 1957.